

Анотація навчальної дисципліни

Економіка підприємств

- 1. Викладач:** *Сліпушко О.О., викладач вищої категорії*
- 2. Відділення:** *агроінженерії*
- 3. Циклова комісія:** *агроінженерних дисциплін*
- 4. Освітній (освітньо-професійний ступінь):** *фаховий молодший бакалавр*
- 5. Освітньо-професійна програма:** *Агрономія*

Опис навчальної дисципліни

6.1. Кількість кредитів ЄКТС: 3

6.2. Загальна кількість годин: 90, в т. ч.

- аудиторних: 48

- екзамен: 30

- самостійних: 12

6.3. Курс, семестр: *курс IV, семестр VII*

6.4. Форма підсумкового контролю: *екзамен*

Мета навчальної дисципліни: *розширення знань здобувачів освіти щодо дії ринкового механізму в аграрній сфері економіки, навчити їх творчо підходити до вирішення різноманітних завдань (насамперед на рівні підприємств), прищепити вміння оволодівати новими спеціальними знаннями, сприяти формуванню економічного мислення, адаптованого до вимог ринкової економіки.*

6.5. Компетентності

6.6. Інтегральна компетентність: *здатність особи розв'язувати типові спеціалізовані задачі агрономії або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів аграрної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.*

6.7. Загальні компетентності:

ЗК 3. *Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.*

ЗК 5. *Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.*

ЗК 6. *Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.*

ЗК 7. *Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.*

ЗК 8. *Здатність працювати в команді.*

Спеціальні компетентності:

СК 1. *Здатність розв'язувати основні типи задач професійної діяльності.*

СК 9. *Прагнення до збереження навколишнього середовища.*

СК 11. *Здатність прогнозувати можливості реалізації сільськогосподарської продукції в умовах існуючого ринкового середовища.*

Програмні результати:

РН 2. *Вільно спілкуватися державною мовою усно і письмово, у тому числі з професійних питань.*

РН 6. *Виявляти та вирішувати виробничі проблеми з урахуванням зональних умов, а також технологічних, правових, економічних, екологічних та етичних аспектів.*

РН 10. *Визначати вартісну оцінку основних виробничих ресурсів господарства.*

РН 15. *Планувати, аналізувати, контролювати й оцінювати власну роботу та роботу інших осіб у сфері агрономії та сільськогосподарського виробництва.*

РН 17. *Вміти працювати самостійно і в команді, нести професійну відповідальність за результати роботи, дотримуватися норм та стандартів професійної етики для*

досягнення спільної мети.

Перелік тем навчальної дисципліни:

Тема 1. Вступ. Підприємство в сучасній системі господарювання.

Підприємство як економічний суб'єкт господарювання. Класифікація підприємств в аграрному секторі економіки України залежно від форм власності, належності капіталу, способу утворення, розмірів, ступеня підпорядкованості та їх характеристика. Законодавчі та нормативно-правові акти, що регулюють діяльність аграрних підприємств. Умови ефективної роботи підприємств у ринковій економіці. Економічна та соціальна роль підприємств.

Предмет, завдання та методи дослідження науки "Економіка підприємств".

Тема 2. Сучасне ринкове середовище підприємства.

Основні види діяльності сільськогосподарських підприємств (інвестиційна, операційна, фінансова). Система виробничих показників діяльності підприємств і методика їх визначення. Система економічних показників діяльності підприємств та методика їх визначення.

Тема 3. Земельні ресурси сільського господарства та їх використання.

Земельні ресурси як основа економічного потенціалу. Особливості землі як основного засобу виробництва і раціонального використання її в умовах ринку.

Земельний фонд України, класифікація та структура земельних і сільськогосподарських угідь, їх використання. Основні шляхи підвищення економічної родючості ґрунту. Земельний кадастр і його складові частини. Показники ефективності використання земельних угідь.

Тема 4. Трудові ресурси і продуктивність праці в сільському господарстві.

Персонал підприємства та його класифікація. Поняття про трудові ресурси, їх склад, структуру і особливості використання в сільському господарстві. Показники процесу забезпечення і використання трудових ресурсів. Шляхи поліпшення використання трудових ресурсів у сільському господарстві.

Мотивація і оплата праці. Поняття про продуктивність праці. Показники і методика визначення продуктивності праці в сільському господарстві. Співвідношення темпів росту продуктивності і оплати праці. Фактори і резерви підвищення продуктивності праці.

Тема 5. Матеріально-технічна база та виробнича потужність аграрного підприємства.

Особливості і стан матеріально-технічної бази, основні шляхи її розвитку на аграрних підприємствах. Розмір і структура енергоресурсів. Енергооснащеність виробництва і енергоозброєність праці. Система машин і проблеми комплексної механізації і автоматизації виробництва. Використання енергоощадних технологій. Тракторний парк та ефективність його використання. Виробнича потужність підприємства. Поняття, види і чинники формування виробничої потужності аграрного підприємства.

Тема 6. Капітал підприємства. Виробничі фонди.

Поняття про засоби виробництва. Класифікація, структура і оцінка основних фондів сільськогосподарських підприємств. Фізичний і моральний знос основних фондів. Поняття про амортизацію і методика визначення амортизаційних відрахувань. Показники забезпеченості та економічної ефективності використання основних фондів. Поняття і види нематеріальних активів.

Економічна суть оборотних засобів, їх склад і структура. Оборотні засоби, фонди обігу, їх склад і джерела формування. Система показників і методика визначення ефективності використання оборотних засобів.

Тема 7. Науково-технічний прогрес та інноваційна діяльність підприємств.

Інтенсифікація виробництва як головний шлях збільшення виробництва продукції в умовах ринку. Критерії і показники рівня та економічної ефективності інтенсифікації сільськогосподарського виробництва. Основні напрями інтенсифікації.

Суть науково-технічного прогресу та основні його риси в ринковій економіці. Еволюційні та революційні форми науково-технічного прогресу. Вплив науково-технічного прогресу на досягнення сільськогосподарського виробництва.

Тема 8. Спеціалізація, концентрація та інтеграційні процеси в сільськогосподарському виробництві.

Форми спеціалізації. Поняття про галузі: головні, додаткові, підсобні, їх характеристика. Показники спеціалізації.

Типи спеціалізованих підприємств. Рівень і економічна ефективність спеціалізації сільськогосподарського виробництва. Зміна форм спеціалізації і структури виробництва в умовах розвитку різних форм господарювання і кон'юнктури ринку в продовольчих товарах.

Суть концентрації виробництва. Показники і умови оптимальних розмірів господарств та поєднання великих і дрібних господарств в умовах багатокладної економіки.

Тема 9. Розширене відтворення і нагромадження в аграрних підприємствах.

Поняття простого і розширеного відтворення. Особливості розширеного відтворення у сільському господарстві. Показники розширеного відтворення і методика їх визначення. Валова продукція та її складові частини. Товарність продукції, її показники і шляхи підвищення товарності. Особливості розподілу валової продукції, прибутку, створення фондів споживання і нагромадження.

Тема 10. Витрати виробництва і собівартість продукції.

Суть витрат і собівартості продукції. Рівень і структура собівартості основних видів продукції. Види собівартості. Класифікація витрат виробництва. Методи розподілу витрат та методика обчислення собівартості різних видів продукції, робіт і послуг.

Основні фактори, що визначають собівартість продукції рослинництва і тваринництва. Значення, резерви і шляхи зниження собівартості сільськогосподарської продукції.

Тема 11. Ціни та ціноутворення в системі АПК.

Поняття про ціну, її функції і посилення їх ролі як основного регулятора розширеного відтворення в умовах ринку. Принципи ціноутворення. Особливості ціноутворення в АПК. Поняття про фіксовані, договірні та вільні ціни.

Основні напрямки забезпечення паритету цін між промисловістю і сільським господарством. Система державної підтримки цін і доходів сільськогосподарських товаровиробників. Ціновий моніторинг в АПК.

Тема 12. Фінансово-економічні результати та ефективність сільськогосподарського виробництва.

Поняття ефекту і ефективності виробництва. Види ефективності. Критерії та система показників економічної ефективності сільськогосподарського виробництва. Методика визначення показників економічної ефективності: валової, товарної, чистої продукції, чистого доходу і прибутку. Показники і методика визначення рівня рентабельності і норми прибутку. Сучасний рівень рентабельності підприємств.

Методика визначення ефективності агротехнічних та інших заходів у сільському господарстві.

Основні шляхи підвищення рентабельності продукції: підвищення режиму економії, якості, стандартизації і сертифікації продукції.

Тема 13. Економіка основних галузей сільського господарств.

Економіка підкомплексів: зерно продуктового, цукровобурякового, олійного, овоче-продуктового, плодово-ягідного, молоко продуктового, м'ясного (значення, розміщення, показники економічної ефективності, канали і ціни реалізації, шляхи підвищення ефективності виробництва певного виду продукції підкомплексів).